

Postilla Guillermi
sup Epistolas et euāgelia
de tpe et de sctīs et ꝓ defunctis.

Incipit postilla sup euangelia. Et pmo dñicalia sm litteralē sensū iuxta concordā tias euangelistarum.

Dñica pma aduentus Euāgelium sm Mattheū. XXI.

In illo tempore. Cū appropinquassent hierosolymis et venissent bethphage ad montem oliueti: tunc misit duos de discipulis suis dicens: Ite in castellū quod contra vos est: et

Cum appropinquassent hierosolymis. Matth. xxi. Mar. xi. Luce. xix. Joh. xii. Historia huius euāgelij facta est anno christi. xxxiij. xij. Kal. aprilis. dñica. lu. xx. indictiōe. vj. Añ initiū hodierni euangelij habet Johā. xij. q añ sex dies pasche: id est sabato añ diē palmar christus venit bethaniā: q̄d erat castellū marthe et marie magdalene distās a hierusalem duo pua miliaria: q faciunt vnum dimidium miliare apud nos. s. in ptibus alemanie: vbi fecerunt christo cenā et martha ministrabat: Lazarus vero erat vnus ex discumbentibus maria magdalene aperuit pixidē de alabastro vnguēti nardipistici pciosi: et vnxit pedes et caput domini. Cōuenerunt aūt bethaniā multi: nō tm̄ ppter iesum sed vt lazarū viderēt ppter resuscitatum cogitauerunt autē principes sacerdotū vt lazarum interficerent: quia multi propter ipm abibant ex iudeis: et credebant in iesum. Sequenti vero die. s. die palmarum mane facto christus de bethania recessit vt veniret in hierusalem (Cū autem appropinquassent hierosolymis et venissent bethphage) Lyra. que erat villa parua in descensu montis oliueti versus hierusalē: et erat sacerdotū: q: licet sacerdotes nō haberent hereditates ad colendū: habebat tm̄ domos ad animalia nutriēda (Ad mōtē oliueti) qui distat a hierlm mille passus: q faciūt vnum miliare. i. iter sabbati habens: vt patet Act. j. (Tunc misit duos de discipulis suis) q fuerūt petrus et philippus: vt dicūt Amb. et Chrys. et etiā Hilarius. (Dicēs Ite in castellū) id ē ad hierusalem que erat sita ad radices alterius montis. s. sion (quod est contra vos) id est vobis ex opposito. Hic etiam dicitur q dominus noster iesus christus preuidebat cōtradictionem futuram in hierusalem contra apostolos: quia post ascensionem christi iudei psequebantur apostolos: et flagellabant eos omnes simul et prohibuerūt ne amplius predicarēt populo in hoc nomine. Respondit petrus. Oportet deo plus obedire q hominibus: Act. v. Unde et ps. liiij. Iniquitatem et contradictionē vidi i ciuitate. (Et statim inuenietis asinam alligatā et pullum cū ea.) Ad litteram dicitur q in hierusalem erat asina communis deputata cōmunibus vsibus pauperum. qui non poterant habere iumenta: et erat ante domum cuiusdam ligata vel in cōmuni loco: vt qui ea indigebat: die qua habebat

eam: ei pabulũ dabat: pull⁹ aũt ei⁹ nutriebãt ab eisdẽ vsus: ⁊ hoc ſm Hiero. ⁊ Raba. (Soluite ⁊ adducite mihi: ⁊ ſi q̃s vo. a. di.) (ſcʒ ĩpedire volẽs. (Dicite q꞉ dñs his opus habet. Et cõfestim:) .i. sine contradictione (dimittet eos) vñ Chry. Uirtus xp̃i apparuit corã eo .i. custode illorũ aĩaliũ ad dãdum ignotis. (Hoc autẽ factũ est vt adimpleret̃ q̃d dictũ est per ꝓphetã dicentem) Zacha. ix. (Dicite filie syon.) Ly. hoc est ciuitati hierl'm q̃ dicebat̃ filia sion: q꞉ in monte sion erat fortalitiũ ciuitatis ⁊ ꝓtegebat̃ ciuitas ab illa pte sicut filia sion a mr̃e. (Ecce rex tuus:) id est christ⁹: (venit tibi mansuetus: sedẽs sup asinã et pullũ filium subiugalis.) Primo ei sedit sup pulluʒ: q꞉ tñ non erat domit⁹: q꞉ nondũ fuerat applicatus humanis vsibus: vt dr̃ Mar. ij. Luce. xix. ideo sedit postea sup asinam. Hoc aũt factũ est in figura: q꞉ p pullũ significat̃ ppl's gentilis: qui nõ fuerat subiect⁹ iugo legis: p asinam xõ ppl's iudaic⁹: q̃ laborauerat sub lege. Ad hoc autẽ veniebat xp̃s ĩ mũdũ vt vtrũq꞉ pplm̃ subiugaret sibi p fidẽ catholicaʒ. Notandũ aũt q꞉ huic facto adhibet̃ ꝓphetia zacharie in testimoniũ: vt aperiat dñm iesũ oĩa q̃ de seipo scripta sũt cõpleuisse: sed scribe ⁊ pharisei cecati malicia nõ intellexerũt ea q̃ legerũt. Et istud dictũ ꝓphetie extenditur ad duplicẽ aduentũ xp̃i. s. aduẽtum in carnẽ. Et sic legit̃ hoc euã. in p̃ma dñica aduẽt⁹ ſm rubricã ordinis p̃dicatorum ⁊ aduẽtũ in hierusalẽ: ⁊ sic legit̃ in dominica palmaꝝ: (Euntes aũt discipuli fecerunt sicut p̃cepit illis iesus: ⁊ adduxerunt asinã ⁊ pullũ ⁊ ĩposuerũt sup eos vestimenta sua ⁊ eũ desup sedere fecerũt:) hec fuit reuerẽtia quã discipli xp̃o exhibuerunt: q꞉ nõ p̃miserũt eũ eq̃tare sup nudo: sʒ ei loco selle vestimenta sua ĩposuerũt (Plurima aũt turba strauerũt vestimẽta sua in via.) s. sub pedibus asine: ne offenderent ad lapidem. Et etiã hoc factũ est ipi christo a pplo in signum reuerentie. (Alij aũt cedebant ramos de arborib⁹ et sternebãt in via:) quod erat alacritatis ⁊ gaudij signum vt dicit Hiero. Et ẽ verisile q꞉ de oĩ gñe pulchraꝝ arborũ et p̃cipue oliuaꝝ. Uñ ecclesia cãtat: Pueri hebreoꝝ tollẽtes ramos oliuarũ ⁊c. Cantat etiã de floribus ⁊ palmis: occurrerũt turbe cũ floribus ⁊ palmis. In illa eñi calida regione tunc arbores citi⁹ florent: iõ est credibile q꞉ pulchriores frõdes cũ florib⁹ suis: vel etiã flores alios de terra carpebãt ꝓ amenitate ⁊ iocũditate ostẽdenda: (turbe aũt q̃ p̃cedebant ⁊ seq̃bant̃ clamabãt dicẽtes: Osanna filio dauid.) Cũ eñi christ⁹ esset in descẽsu mõtis oliueti: auditũ est hierosolymis de aduẽtu ei⁹: ⁊ tunc turba multa q̃ conuenerat ad diem festũ: ꝓcessit ei obuiam: q꞉ audierãt miraculum de suscitatiõe lazari. Multa ei turba comitabat̃ eũ ã bethania veniẽdo: ⁊ sic oẽs sil'. s. obuiãtes ⁊ comitãtes fecerũt ei reuerẽtiã clamantes ⁊ dicentes (Osanna filio dauid.) Osanna inter-

statim inuenietis asinã alligatam et pullũ cum ea: soluite ⁊ adducite mihi: ⁊ si q̃s vobis aliq̃d dixerit dicite: quia dñs his opus habet: et cõfestim dimittet eos. Hoc aũt totũ factũ est vt adimpleret̃ q̃d dictum est p ꝓphetã dicentẽ: Dicite filie sion: ecce rex tu⁹ venit tibi mãsuet⁹ sedens sup asinã ⁊ pulluʒ filium subiugalis. Euntes aũt discipuli fecerũt sicut precepit illis iesus. Et adduxerũt asinã ⁊ pullũ: et imposuerũt sup eos vestimẽta sua: et eum desup sedere fecerunt. Plurima aũt turba strauerũt vestimẽta sua in via. Alij autẽ cedebant ramos de arborib⁹ ⁊ sternebant in via: turbe aũt q̃ p̃cedebãt et q̃ seq̃bant̃: clamabant dicẽtes: Osanna fili dauid: benedict⁹ qui venit in nomine domini.

ꝓtaꝰ obsecro dñe saluũ me fac: filio dauid id est ꝑ filiũ dauid. s. xp̃m (venit) supple a dño deo missus. (In nomie dñi.) Añ Ps̃. Narrabo nomẽ tuũ fribus meis. Item ſm Marcũ. Turbe adhuc adiũxerũt ſm laudẽ dicentes: Benedictũ regnũ pr̃is nostri dauid. q. d. Bñdictũ regnũ pr̃is nr̃i dauid qđ restitutũ ẽ nũc in aduentu tuo. Itez ſm lucã. tertiã laudẽ addiderũt dicẽtes: Pax de celis ⁊ gl̃ia in excelsis. Itẽ ſꝫ Johannẽ quartã laudẽ addiderũt dicẽtes: Bñdict⁹ rex israel q̃ venit in noĩe dñi: ⁊ sic receperũt eũ oẽs turbe tanq̃ regẽ. Circa pñs euãge. vbi dr̃: Ecce rex tu⁹ venit tibi mãsuet⁹: est diligenter sciẽdũ ꝙ aduẽtus xp̃i desiderabatur a supiorib⁹. s. ab angelis vt restaurarent. Nã ꝑ incarnationẽ filij dei sedes demonũ cadẽtiũ sunt ĩplete. Itẽ desiderabaꝰ ab inferiorib⁹. s. a sanctis pr̃ib⁹ de lymbo vt inde extraherent q̃ ibi detinebanꝰ captiui: q̃ ꝑ aduentũ filij dei sũt liberati: vt paꝫ Zach. ix. Tu aũt in sanguĩe testamẽti eduxisti vinctos de lacu in q̃ nõ erat aqua ⁊c. Item desiderabaꝰ a modernis qui ꝓtunc erant in medio. i. in mũdo: vt in ei⁹ fide ⁊ merito saluarenꝰ: nõ descẽdentes ampli⁹ ĩ infernũ: qr̃ post eis aduentũ celum ascẽdũt oẽs qui credunt in ipsum in vita gl̃ie ꝑmãsuri: vt patet Joh. iij. Sic de⁹ dilexit mũdũ vt vnigenitũ filiũ suũ daret: vt oĩs q̃ credit in ip̃m nõ pereat: sed habeat vitã eternam. Itẽ diligenter notãdũ ꝙ totũ tp̃s ante aduentũ xp̃i fuit tp̃s rigoris ⁊ iusticie. Nã de⁹ in eo magnã iusticiã exercuit: vt patet ĩ lucifero ⁊ angelis ei⁹: quos ꝓpter motũ vnũ supbie de celo ꝓiecit: Esa. xiiij. Item paꝫ in p̃mis parẽtib⁹: quos ꝓpter vnũ pomuꝫ vetitũ qđ comederũt: de padiso eiecit Ge. iij. Itẽ patet ĩ diluuio: in quo ꝓpꝰ peccatũ carnis totũ gen⁹ humanũ submersit: exceptis octo hoĩbus. Geñ. vij. Itẽ etiã patet in q̃nq; ciuitatib⁹: sodoma: gomora: abdama: seboym ⁊ segor: vt pꝫ Geñ. xix. Pluit dñs sup sodomã ⁊ gomorã sulphur: ⁊ ignẽ de celo: ⁊ subuertit oẽs ciuitates ⁊ omnem circaregionẽ: vniuersos habitatores vrbiũ et cuncta virentia terre. Itẽ patet in multis locis veteris testamenti: vbi ostenditur ꝙ deus magnas iusticias exercuit in hoĩes.

Nã hec sñia ⁊ admirãda iusticia omñes patriarchas ⁊ ꝓphetas: ac etiam omnem hominẽ quãtumcũq; sancte viueret: mittebat ad carcerẽ inferni. Geñ. xxxvij. Descẽdam ad filiũ meũ lugens ĩ infernũ: ac etiã iohãnem baptistã: de q̃ xp̃s testat⁹ est: ꝙ inꝰ natos mulieꝝ nõ surrexit maior iohẽ baptista Matt. xj. Añ. Ps̃. Dñe in celo misericordia tua: qr̃ misericordia ꝓtunc videbaꝰ esse in celo cum angelis: At vbi venit plenitudo temporis: Gal. iiij. s. tp̃s grẽ ⁊ misericordie: qđ incepit ĩ aduentu xp̃i circumq̃q; regnat: ⁊ p̃ualet misericordia iusticie. Añ Ps̃. cxviij. Misericordia tua dñe plena est terra. Hoc sic ꝓbatur: quia xp̃s post aduẽtum suũ regnũ celoꝝ p̃ciosissimũ vili precio vendidit. Nã p̃mo ip̃m dedit aplĩs ꝓ naui et rheti: vtꝫ Matth. iiij. Relictis rhetibus et naui secuti sũt eũ. Secũdo zacheo dedit ꝓ dimidio bonoꝝ suoꝝ: vtꝫ Lu. xix. Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dñe do paupibus. Tertio dedit alijs ꝓ residua parte diuitiarum suaꝝ: vt patet Luc. xj. Qđ superest date elemosynã: ⁊ ecce omnia munda sunt vobis. Quarto quibusdaꝫ dat ꝓ duobus eribus minutis: sicut paupercule vidue: vt patet Lu. xxij. Uidit autem iesus ⁊ quandam viduã paupculã mittentẽ era minuta duo. Quinto quibusdam ꝓ calice aq̃ frigide: vt paꝫ Matth. x. Quicũq; potum dederit vni ex minimis meis istis: calicẽ aque frigide nõ ꝑdet mercedẽ. Sexto quibusdã ꝓ sola bona volũtate: vt latroni in cruce q̃ dixit: Dñe memẽto mei dũ veneris ĩ regnũ tuum. Et rñdit ei xp̃s: Amẽ dico tibi: hodie mecũ eris in paradiso. Añ Aug. Coronat deus voluntatẽ: vbi nõ inuenit facultatem. Itẽ notandũ ꝙ Hugo de prato sup predicta verba: Ecce rex tu⁹ venit tibi mãsuetus: dicit: ꝙ dñs iesus xp̃s venit nobis septem modis. Primo venit vt lux ad nos illuminandũ: qr̃ oẽs ceci eramus: vt patet Esa. ix. Habitãtib⁹ in regione vmbre mortis: lux orta est eis. Secũdo venit vt medicus ad sanãdũ: qr̃ oẽs ĩfirmi ad mortẽ iacebam⁹. vñ Ps̃. Misit verbũ suuꝫ ⁊ sanauit eos. Tertio venit vt iustus ad iustificãduꝫ et peccata remittendũ: qr̃ oẽs peccauim⁹ iuxta illud Ro. iij. Oẽs peccauerũt ⁊ egẽt

gratia dei. Mat.ix. Confide fili: remittunt tibi pctã tua. Quarto venit vt ignis ad inflãmãdũ: qz in dei amore ⁊ ,primi oẽs frigidi manebamꝰ: vt ptz Lu.xij. Ignem veni mittere in terrã. Quinto venit vt redemptor ad preciũ nobis soluendũ: qz oẽs pro delicto ꝑmorũ parẽtũ in carcere inferni detinebamur. Unde apl's.j.Cor.vj. Empti em̃ estis precio magno. Sexto venit vt vita ad viuificandum: qz om̃es vita gl'ie carebamꝰ ꝑpter origiale peccatũ. Septĩo venit vt dñs oĩpotens ad patriã nostram nos deducendo: vtz michee.ij. Ascendet eĩ pãdens iter añ eos. Hec hugo de prato

Dominica.II.aduentus Euãgelium fm Lucam. XXI.

In illo tempore: Dixit iesus discipulis suis. Erunt signa in sole ⁊ luna ⁊ stell': et in terris pressura gentiũ ꝑ cõfusione sonitꝰ maris ⁊ fluctuũ arescẽtibus homibꝰ ꝑ timore ⁊ expectatione que supueniẽt vniuerso orbi. Nã virtutes celoꝝ mouebunt

¶ Postilla.

Erũt signa ĩ sole ⁊ luna ⁊ stellis ⁊c. Lu.xxj. mathei.xxiiij. Mar.xiij Hec ꝑdixit dñs iesꝰ anno eiꝰ. xxxiij. xj. Kal'. aprilis.fe.iij. lu.xij.inditione.vj Ante initiũ hodierni euã. scribit sanctꝰ Lu.in eodẽ capit'lo q̈ xp̃s ꝑdicẽs tp̃s extremi iudicij dixit: Surget gẽs ꝯ gẽtẽ: ⁊ regnũ aduersꝰ regnũ: ⁊ terre motꝰ erũt magni ꝑ loca: ⁊ pestilentie ⁊ fames terroresq̃ de celo ⁊ signa magna erunt. Ue pregnantibus ⁊ nutrientibus in illis diebus. Item de extremo iudicio dicitur etiã Lu.xvij. Sicut fulgur choruscans de sub celo in ea q̃ sub celo sunt: ita erit filiꝰ hoĩs ĩ die sua.s.aducẽtꝰ ad iudiciũ. Et sicut factũ est in diebus noe: ita erit in diebꝰ filij hominis. Edebãt ⁊ bibebãt: vxores ducebãt et dabant ad nuptias vsq̃ in diẽ q̃ ĩtrauit noe arcã: ⁊ venit diluuiũ ⁊ ꝑdidit oẽs. Similiter sicut factũ ẽ in diebꝰ loth. Edebãt ⁊ bibebãt: emebant et vendebãt: plantabant ⁊ edificabãt: q̃ die autẽ exijt loth a sodomis pluit ignẽ et sulphur de celo ⁊ oẽs ꝑdidit: fm hec erit q̃ die filiꝰ hoĩs reuelabit ĩ die iudicij. Uñ etiaz de hoc dicit.j.Thes.v. Cũ dixerint pax ⁊ securitas tũc repẽtinꝰ eis supueniet interitus.

Alia postilla.

Erũt signa ĩ sole et lũa ⁊ stell' ⁊c. Lu.xxj. Matt.xxiiij. Mar.iij. Sz que erũt illa signa declarat ꝑmo vt habetur Johe.ij. Sol ꝯuertet in tenebras et luna in sanguinẽ añq̃ veniat dies domini magnꝰ ⁊ terribilis. Itẽ ostẽsuz ẽ iohãni vt hr̃ Apo.vj. Sol factꝰ est niger tãq̃ saccꝰ cilicinus: ⁊ luna tota facta est sicut sanguis et stelle de celo ceciderũt sup terrã. Itẽ christꝰ dicit Math.xxiiij. Sol obscurabit: ⁊ luna nõ dabit lucez suã: ⁊ stelle cadent de celo. Hoc nõ ĩtelligit q̃ cadent de firmamẽto: qz mĩma stella fm astronomos est maior q̃ tota terra: sz tãte ĩpressiones ⁊ choruscatiões erũt in aere decurrentes ad terrorẽ maloꝝ vt a simplicibꝰ hoĩbꝰ stelle cadere putabũt. vñ Aug. Tã seua erũt idi

Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. His autem fieri incipientibus: respicite et leuate capita vestra quoniam appropinquabit redemptio vestra: Et dixit illis similitudinem. Videte ficulneam et omnes arbores cum producunt iam ex se fructũ scitis quoniã prope est estas: ita et vos cum videritis hec fieri scitote quoniam prope est regnũ dei. Amen dico vobis: quia non preteribit generatio hec: donec omnia fiant. Celum ꝛ terra transibunt: verba aũt mea nõ trãsibũt.

tia dei ꝙ ip̃m sol aspicere nõ audebit (ꝛ in terris p̃ssura gẽtiũ p̃ ꝯfusiõe sonitꝰ maris et fluctuũ) Glo. appropinquãte extremo iudicio erit sonitus maris terribilis et fluctuũ eius. Nã mare eleuabit vltra altitudinem montiũ quadraginta cubitis. Un Ps. xcij. Mirabiles elationes maris. Tũc illi qui prope mare habitabunt in vallibus fugient ad loca montana et comprimẽt se ꝓpter sonitũ maris (arescentibus hoĩbus.) Hor. quia sicut mentẽ securitas reficit ꝛ impinguat ẜm illud. Prouerb. xv. Secura mens quasi iuge cõuiuiũ: sic timor attinuat et exicat ẜm illud Prouerb. xvij Spiritꝰ tristis exiccat ossa: (pre timore) scꝫ instantiũ malorũ (ꝛ expectatiõe) scꝫ futurorũ adhuc distantiũ (que). s. timor et expectatio (superuenient desuper). s. de celo (vniuerso orbi) non tantũ parti. Ex quo patet ꝙ nullus erit locus refugij: vt patet Mathei. xxiiij. Erit tunc tribulatio qualis non fuit ab initio mũdi vsqꝫ modo: neqꝫ fiet: vt patꝫ Daniel. x. Ueniet tale tẽpus quale nõ fuit ex quo gẽtes ceperũt esse. Nã virtutes celorũ mouebunt) id est angeli ad modum trementiũ se habebũt: ꝛ angeli dicunt virtutes celorũ: qꝛ sunt inhabitatores celorum Un Chris. Angeli q̃ in iudicio astabunt nihil sibi cõscij videbũt infinitã multitudinem cõdẽnari: nõ intrepide: sꝫ cũ magno tremore illic stabũt. (Et tũc videbunt filiũ hoĩs). s. tã boni ꝙ mali: qꝛ ẜm magistrũ sentẽtiarũ li. iiij. christꝰ dñs in forma hoĩs iudicabit: et in illa ab oĩbus videbit. Erit tamẽ differẽtia ex parte videntiũ: quia boni videbũt eũ cũ magno gaudio et gloria; sed mali cum confusiõe et pena. Unde etiam sanctus Tho. in. iiij. di. xlvj. Sicut visio glorie humanitatis christi erit iustis ĩ premiũ: ita inimicis christi erit in suppliciũ (veniẽtem) scilicet ad iudiciũ (in nube). s. lucida (cum potestate magna ꝛ maiestate) quia cum angelis et oĩbus sanctis ĩ celo existẽtibus. Et tũc cõgregabit omnes gentes in vallẽ iosaphat: vt habet. Johel. iij. Hieronymus ꝯo dicit. Non intelligendũ est ꝙ ĩ illa parua valle concludant innumerabilia milia hominũ sed in locis circũiacẽtibus. Nam boni ĩ aere cũ christo stabunt: mali ꝯo ĩ terra quorũ nõ erit numerus cũ quibꝰ verus et iustꝰ iudex cõtẽdet et disceptabit Cõsequẽter in euã. hoc post timorẽ reproborũ ponit cõsolatio electorũ: cum dicitur (His autem fieri incipientibus respicite) per fidem: (et leuate) per spem: (capita vestra) id est corda vestra. Un Grego. Capita leuare est mentes ad gaudia celestis patrie erigere (qm̃ appropinquabit redemptio vestra) id est glorificatio aĩarũ et corporũ: qꝛ post mũdi ruinã sequit beatitudo q̃ erit in glorificatiõe corporis et aĩe (Et dixit illis sil'iudinẽ. Videte ficulneam ꝛ omnes arbores: cũ ꝓducũt iã ex se fructũ scitis qꝛ ꝓpe est estas: ita et vos cũ videritis hec fieri. scitote quoniã ꝓpe est regnũ dei) Unde Hieronymꝰ. Cũ ramis ficus tener est ꝛ folia nata et gemme in florem germinant: et cortex folia parturit: tunc intelligitis veris et estatis aduentum. Sic cũ omnia que scripta sunt: et que christi aduentũ precurrere debent videritis. sciatis quia prope est aduentus christi ad iudicium.